

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Tuvalu

OBSAH

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE.....	1
A) ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA HOSPODÁRSTVA.....	1
B) HLAVNÉ ODVETVIA HOSPODÁRSTVA.....	1
C) ČLENSTVO V MEDZINÁRODNÝCH ORGANIZÁCIÁCH A ÚČASŤ V INTEGRAČNÝCH PROCESOCH	1
II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA	2
A) PODNIKATEĽSKÁ LEGISLATÍVA - DANE	2
B) PROGRAMY PODPORY ZAHRANIČNÉHO OBCHODU, TECHNICKEJ A FINANČNEJ POMOCI, PROJEKTY REGIONÁLNEJ SPOLUPRÁCE.....	2
C) ZMLUVNÁ ZÁKLADŇA	2
III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM	3
A) PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE:	3
IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY	5
A) DOVOZNÝ A VÝVOZNÝ REŽIM, OBCHODNÁ PRAX	5
V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA	6
A) OBCHODNÉ ZVYKLOSTI V TERITÓRIU	6

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Tuvalu je **konštitučnou monarchiou** a uznáva Alžbetu II ako kráľovnú Tuvalu. Kráľovná je zastúpená generálnou guvernérkou, ktorú menoval premiér. Tuvalu je nezávislé od Spojeného kráľovstva od roku 1978 a je členom Spoločenstva. Je jednou z najmenších a najvzdialenejších tichomorských krajín, klasifikovaná ako jedna z najmenej rozvinutých krajín (LDC) a malý ostrovný rozvojový štát (SIDS) s **HDP na obyvateľa približne 4 143 USD (2020)** a počtom obyvateľov 11 955. **Má rozlohu 26 km²** s deviatimi koralovými atolmi siahajúcimi cez 560 km. Krajina nie je viac ako päť metrov nad morom, vďaka čomu je Tuvalu jednou z krajín sveta, ktorá je najviac náchylná na zmenu podnebia a stúpajúcu hladinu oceánov.

- Tuvalu je **štvrtá najmenšia krajina na svete a má veľmi neúrodnú pôdu**. Z dôvodu nedostatku pôdy, stúpajúcej hladine oceánov, erózie a obmedzeným vyhlídkam na vývoz (najmä rýb a kokosu), Tuvalu vždy zostane **ekonomicky a fyzicky zraniteľnou krajinou**. **Pitná voda sa tu takmer nevyskytuje** a pôda je len ťažko použiteľná na poľnohospodárstvo. Hlavným problémom je aj **odpadové hospodárstvo**.
- Tuvalu má mimoriadne úzky rozsah hospodárskej základne, na ostrovoch **neexistuje žiadna výroba**. Hlavnými ekonomickými činnosťami sú rybolov a samozásobiteľské poľnohospodárstvo. Existuje niekoľko miestnych produktov, ako napríklad niektoré **morské plody, kokosové orechy a banány**. Verejný sektor prispieva na približne 70% HDP. Hlavnými zdrojmi príjmov sú pravidelné výbery z trustového fondu Tuvalu, pričom dividendy pokrývajú 15% až 20% štátneho rozpočtu a významné, ale nestále príjmy z licencií na rybolov udelených zahraničným plavidlám, ako aj remitencie.
- Lokálnou menou je **austrálsky dolár**, v obehu kolujú aj mince tuvalského dolára.
- Miera **inflácie 1,5%** (rok 2020).

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

- Tuvalu má **vysoký import**, pretože na ostrovoch neexistuje žiadna výroba vzhľadom na nedostatok zdrojov a vody. **Niektoré morské produkty a kokos sú exportované**, ale väčšina príjmov ľudí pochádza z rybného hospodárstva. Okrem rýb, určených na export, slúžia ako hlavná zložka obživy miestneho obyvateľstva kokosy, taro, banány, papája a chlebovník.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

- Dohoda o partnerstve ACP - EÚ
- Parížska dohoda - od roku 2016
- OSN – člen od roku 2000
- Dohoda z Cotonou – od roku 2000

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva - dane

DPH (na Tuvalu **GST – Goods and Services Tax**) – ide o spotrebiteľskú daň vo výške 7%, ktorou je zaťažená väčšina tovarov a služieb a aplikuje sa počas celého procesu dodávky tovaru. Vyňatým tovarom je ryža, múka, cukor, kuchynské oleje, keksíky a letecké palivo. Oslobodené od dane sú služby v oblasti zdravotníctva, školstva a spotreby prvých 50 kWh elektrickej energie za mesiac.

Progresívna daň z príjmu – na príjmy do \$8000 USD sa nevzťahuje žiadna daň z príjmu, na príjmy medzi 8000 – 9000 USD sa vzťahuje 15% daň, na príjmy nad \$9000 je 30% daň.

Daň z podnikania zdaňuje čistý zisk spoločností paušálnou sadzbou 30% pre rezidentov a 40% pre nerezidentov. Malé a ťažko zdaniteľné podniky sú zdaňované buď štvrťročne tzv. **Predpokladanou daňou**, alebo sa môžu namiesto toho rozhodnúť pre daň z čistého zisku.

Daň z obratu - existujú tiež dane z obratu za určité tovary a služby.

Vláda tiež zdaňuje **prevádzku penziónov alebo hotelov** 3% z celkovej sumy prenájmu a 7% na ponúkané služby.

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

- Tuvalu má významné aktíva v zahraničí. Trustový fond Tuvalu, medzinárodný trustový fond založený v roku 1987 rozvojovými partnermi, vzrástol v roku 2014 na 144 miliónov AUD (99 miliónov USD) a je dôležitým finančným nástrojom na vyrovnanie nedostatkov vo vládnom rozpočte. Austrália a Nový Zéland naďalej prispievajú kapitálom do trustového fondu Tuvalu a poskytujú ďalšie formy rozvojovej pomoci. Finančnú podporu Tuvalu poskytuje aj Japonsko, Južná Kórea a Európska únia.
- Hoci sú remitencie ďalším podstatným zdrojom príjmu, hodnota remitencií sa od globálnej finančnej krízy v rokoch 2008 - 2009 znížila, no stabilizovala sa na úrovni takmer 4 miliónov dolárov ročne. Finančný dopad zmeny klímy a náklady na adaptačné projekty súvisiace s klímou sú jednou z mnohých obáv národa.

c) Zmluvná základňa

Medzi SR a Tuvalu nie sú podpísané žiadne zmluvy, avšak medzi **Tuvalu a EÚ** existujú právne vzťahy:

- **Dohoda z Cotonou** od roku 2000. Hlavným cieľom dohody je znížiť a odstrániť chudobu a podporovať integráciu štátov ACP do svetového hospodárstva. Financuje sa najmä z Európskeho rozvojového fondu (ERF), finančného nástroja mimo všeobecného rozpočtu Európskej únie, ktorý významne prispieva do tichomorského regiónu na vnútroštátnej aj regionálnej úrovni nevratnou finančnou pomocou vo forme grantov. Platnosť Dohody z Cotonou mala pôvodne vypršať vo februári 2020. Jej ustanovenia boli predĺžené do 30. novembra 2021, pokiaľ sa predbežne neuplatní alebo nenadobudne platnosť nová dohoda o partnerstve medzi EÚ a krajinami ACP pred týmto dátumom.

Tuvalu je členom **Obchodnej dohody s tichomorskými ostrovnými krajinami (PICTA)** a **Dohody o regionálnej obchodnej a hospodárskej spolupráci v Južnom Pacifiku (SPARTECA)**.

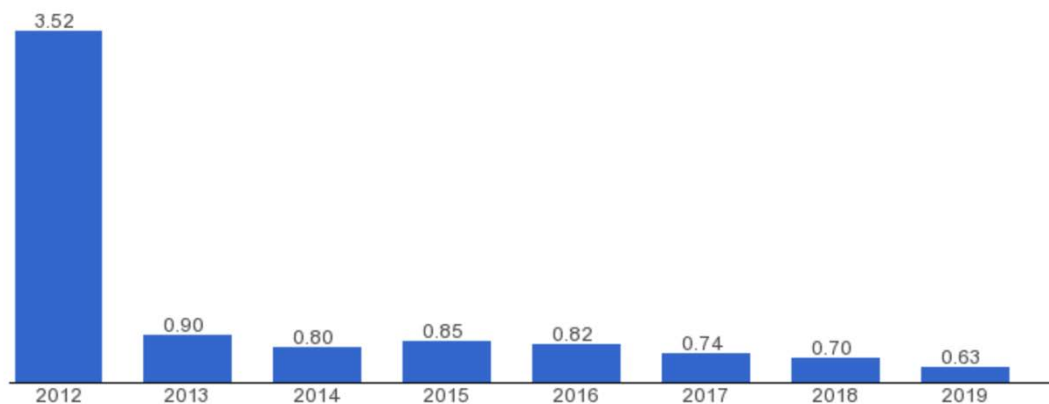
Tuvalu vstúpilo do **Ázijskej rozvojovej banky (ADB)** v roku 1993, stalo sa členom **Medzinárodného menového fondu (MMF)** v 2010 a **Svetovej banky**, ktorá finančne podporila investičný projekt leteckého priemysel Tuvalu na účely zlepšenia prevádzkovej bezpečnosti a dohľadu nad medzinárodnou leteckou dopravou a súvisiacou infraštruktúrou.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

- Priemerná hodnota priamych zahraničných investícií na Tuvalu počas rokov 2001-2019 bola 1,14% HDP, s minimom -0,31% HDP v roku 2011 a maximálnym 6,46% HDP v roku 2009. Posledná meraná hodnota z roku 2019 je 0,63 percenta. Na porovnanie, svetový priemer v roku 2019 (počet krajín 178) je 4,17% HDP.

Graf: Tuvalu - Priame zahraničné investície, percento z HDP

Zdroj: *The Global Economy*

b) Energetická politika krajiny

- V roku 2009 vláda Tuvalu prijala národnú energetickú politiku (NEP) stanovujúcu **do roku 2020 dosiahnuť 100% podiel obnoviteľných zdrojov na tvorbe elektrickej energie a zvýšiť energetickú účinnosť o 30%**. Splnenie tohto cieľa sa presunulo na 2025. Národná energetická politika obsahuje mechanizmus, ktorý je podobný štandardu obnoviteľného portfólia, ktorý sa spolieha na to, že väčšina projektov je financovaná z vonkajšej rozvojovej pomoci na dvojstrannej báze spoločnosťou Tuvalu Electric Company. Akcia sa začala strešnou solárnou sústavou s výkonom 40 kW, ktorá dodáva 5% energie hlavného mesta Funafuti. Elektráreň bola darovaná neziskovou organizáciou e8, ktorá pozostáva z 10 energetických spoločností z krajín G8. Nasledovala inštalácia 46 kilowattovej solárnej energie na miestnej strednej škole za odhadované náklady 800 000 USD. Ostrov využíva aj bioplyn z hnoja ošípaných. S podporou programov ADEME a UNDP sa zaviedol školiaci program pre inštaláciu bioplynu. Odhaduje sa, že na dosiahnutie cieľa krajiny je celkovo potrebných 20 miliónov USD. Tuvalu založilo v rámci Tuvalu Electricity Corporation (TEC) jednotku obnoviteľnej energie a energetickej účinnosti v spolupráci s New Zealand Aid Programme.
 - V rámci hlavného plánu bude TEC používať vyzretú a osvedčenú technológiu, ako je uvedené v zásadách implementácie:
 - Fotovoltaiku (FVE) na 60- 95% dopytu
 - Veternú energiu na 0 - 40% dopytu (ak je to možné)
 - Bionaftu na 5% dopytu (dovoz)
 - Energetickú účinnosť - zlepšenie o 30% súčasného ročného dopytu vo Funafuti.

- V apríli 2015 spoločnosť Solarcity and Infratec Renewables inštalovala 170 kW solárnej fotovoltaickej sústavy na dve budovy vo vlastníctve vlády vo Funafuti. Očakáva sa, že tento projekt v hodnote 780 000 USD zabezpečí 5% dopytu po energii na ostrove.
- V roku 2019 získala krajina grant vo výške 6 mil. USD od Ázijskej rozvojovej banky. Projekt zvýšeného prístupu k energii z obnoviteľných zdrojov zníži výrobu elektriny z nafty a zvýši podiel obnoviteľnej energie z 15% na 32% vo Funafuti a zo zhruba 70% na viac ako 90% na vonkajších ostrovoch Tuvalu. Grant bude financovať inštaláciu strešných solárnych fotovoltaických a akumulátorových systémov skladovania energie vo Funafuti a tiež implementáciu klimaticky odolných, pozemných, solárnych fotovoltaických systémov na vonkajších ostrovoch Nukufetau, Nukulaelae a Nui.
- Tuvalu sa vo veľkej miere spolieha na **fosílna palivá ako svoj zdroj energie**. Krajina má **deväť elektrární**, z ktorých najväčšia sa nachádza vo Fongafale. Všetky fosílna palivá používané v elektrárnach Tuvalu dovážajú spoločnosti British Petroleum (BP). Pokiaľ ide o **výrobu a distribúciu energie v Tuvalu, neexistuje žiadna konkurencia**, pričom Tuvalu Electricity Corporation (TEC), ktorej 100% vlastní vláda Tuvalu, má výhradné práva na dodávku elektriny na všetky ostrovy. Všetky ostrovy Tuvalu sú napájané nepretržite a dostupnosť je 100%. Vonkajšie ostrovy sú poháňané hybridným solárnym FV systémom s dieselovým generátorom v pohotovostnom režime.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

- V roku 2020 bolo Tuvalu svetovou ekonomikou číslo 206 z hľadiska HDP (konštantná hodnota v roku 2020 v USD), z hľadiska celkového vývozu číslo 213 a z hľadiska celkového dovozu číslo 213. Počas posledných 5 rokov sa vývoz zvýšil o 5,3 mil. USD z 12,3 mil. USD v roku 2014 na 17,8 mil. USD v roku 2019. Počas posledných 5 rokov sa dovoz znížil o 10,4 mil. USD zo 79,2 mil. USD v roku 2014 na 68,9 mil. USD v roku 2019, výsledkom čoho bola záporná obchodná bilancia - 51,1 mil. USD. V roku 2019 predstavoval vývoz Tuvalu na obyvateľa 1,53 tis. USD a dovoz na obyvateľa 5,91 tis. USD.
- Najvýznamnejšie **produkty exportu** Tuvalu v 2019 tvorili:
 - mrazené ryby (9,89 mil. USD)
 - osobné a nákladné lode (7,08 mil. USD)
 - mince (158 tis. USD)
 - výrobky potiahnuté kovom (65,1 tis. USD)
 - príslušenstvo pre elektrickú energiu (48,1 tis. USD).
- Najvýznamnejšie **produkty importu** na Tuvalu v 2019 tvorili:
 - rafinovaná ropa (13,7 mil. USD)
 - rybárske lode (11,4 mil. USD)
 - remorkéry (9 mil. USD)
 - osobné a nákladné lode (6,29 mil. USD)

- železné konštrukcie (4,55 mil. USD).

- Tuvalu **vyváža hlavne do Thajska** (8,87 mil. USD), Indonézie (7,08 mil. USD), Japonska (1,01 mil. USD), Česka (136 000 USD) a Austrálie (120 000 USD) a **dováža väčšinou z Číny** (21,7 mil. USD), Japonska (20 mil. USD), Fidži (15,6 mil. USD), Nového Zélandu (4,15 mil. USD) a Austrálie (2,21 mil. USD).

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

- Tuvalu je prevažne zamerané na poľnohospodárstvo a rybolov, z uvedeného dôvodu je predaj tovaru obmedzený, a teda aj marketingová stratégia a PR nie sú dôležitou súčasťou hospodárstva Tuvalu.
- Na Tuvalu je nízky počet veľkých korporácií. Väčšina spoločností je vo vlastníctve štátu z dôvodu veľkosti krajiny a vysoká miera zamestnanosti v štátnych inštitúciách ponecháva malý priestor pre činnosť súkromného sektora. Národná banka Tuvalu bola kedysi spoločným majetkom vlády a banky Barclays Bank, avšak od roku 1995 je výhradným vlastníkom vláda. Na Tuvalu pôsobí obmedzený počet nadnárodných pridružených spoločností. Pacific Teleport (Pactel) je telekomunikačná spoločnosť so sídlom v Sydney a Golden Ocean je čínska rybárska spoločnosť, ktorá prevádzkuje svoju činnosť v oblasti rybolovu tuniaka vo vodách Tuvalu. V južnom Tichomorí neexistuje menová únia.

Zoznam kontaktov významných ekonomických štátnych inštitúcií:

Development Bank of Tuvalu

PO Box 9, Vaiaku
Funafuti
Tel. +688 20199

Tuvalu Trade and Investment Agency

[Ministry of Finance, Economic Planning and Industries](#)
Funafuti
Tel. +688 20183

Dátum: 18.08.2021